

Finansdepartementet
Sveriges riksdag
100 12 Stockholm

**Angående regeringens promemoria "En översyn av regleringen för tjänstepensionsföretag"
(Fi2020/01995/FPM)**

Trots regeringens översyn av den nya regleringen för tjänstepensionsföretag, som den redovisas i rubricerad promemoria, konstaterar Dahlgren & Partners att det ännu finns flera oklarheter kring vad som ska anses utgöra tjänstepensionsförsäkring.

Enligt lagen om tjänstepensionsföretag (TPL) 1 kap 4 § gäller att med tjänstepensionsförsäkring avses:

- livförsäkring enligt 2 kap 11 § TPL,
- som har samband med yrkesutövning och där
- försäkringsfall har koppling till att viss person uppnår eller förväntas uppnå viss ålder

samt:

- försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

I regeringens proposition (prop. 2018/19:158 avsnitt 5.4) görs en genomgång av vad tjänstepensionsförsäkring är. Där konstateras att "Utgångspunkten för definitionen av tjänstepensionsförsäkring bör vara att ge begreppet *en vid innebörd* (s. 196). Hänvisning sker också till genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2004/05:165 s. 123).

Tjänstepension enligt "gängse uppfattning"

Regeringen uttalar dock även bl.a. följande: "Till kategorin tjänstepensionsförsäkring bör, liksom tidigare, hänföras det som enligt "gängse uppfattning" inom det svenska försäkringsväsendet räknas som tjänstepension" (a. prop. s. 197). Menar regeringen därmed att *vad som idag utgör "gängse uppfattning"* om vad tjänstepension är även framöver vara vägledande för vad som utgör tjänstepensionsförsäkring? Då medges i praktiken ett mycket litet utrymme till förändringar av den "gängse uppfattningen". Vilken betydelse ska ens tillmätas detta uttalande när en helt ny lagstiftning för tjänstepensionsföretag är i kraft?

Tjänstepension ska vara arbetsgivarbetald

Regeringen gör också följande mer konkreta uttalande: "Liksom tidigare bör frivilligt tecknade försäkringar och försäkringar som överläts på en arbetstagare kunna anses som tjänstepensionsförsäkringar. Som Finansinspektionen påpekar krävs dock *att arbetsgivaren helt eller delvis står för premiekostnaden*. Att betalningen av premiekostnaderna ges en central betydelse bidrar också till att gränsen kring begreppet tjänstepensionsförsäkring kan dras på ett tillräckligt enkelt sätt i rättstillämpningen" (a. prop. s. 199).

Avser regeringen med uttalandet att när det just gäller frivilligt tecknade försäkringar som överläts på en arbetstagare ska gälla ett krav på premiebetalning av arbetsgivaren som inte gäller

— ADVOKATFIRMA —

DAHLGREN & PARTNERS

PENSION, FÖRSÄKRING & ARBETSRÄTT

i övrigt? Eller avses, att genom uttalanden i förarbetena, införa ett ytterligare rekvisit för vad som utgör tjänstepensionsförsäkring i allmänhet?

Tilläggsförsäkringar

I lagen ställs inga som helst självständiga krav på tilläggsförsäkringar. Dessa försäkringar behöver inte ens utgöra livförsäkring enligt 2 kap 11 § TPL. Inte heller behövs någon koppling till yrkesutövning eller att försäkringsfallet knyts till viss ålder. Det enda lagstadgade kravet är att försäkringen meddelas som ett *tillägg* till en livförsäkring som har samband med tjänst och där försäkringsfall knyts till ålder. Vidare finns förstås ett förbud för försäkringsföretaget att bedriva främmande verksamhet – d.v.s. bolaget får endast bedriva tjänstepensionsverksamhet. Men här hamnar man i ett cirkelresonemang - definitionen på vad som är tjänstepensionsverksamhet inkluderar ju tilläggsförsäkringar!

Lagens utformning synes alltså tillåta tjänstepensionsföretag att meddela valfria tilläggsprodukter, i form av liv- eller skadeförsäkring. Något krav på vilken händelse som försäkras eller vem/vad som försäkras ställs inte i lagtexten. Och de behöver inte heller tecknas i samband med huvudförsäkringen (a. prop. s. 198).

Regeringen verkar dock även här vilja lägga in ett krav på dessa försäkringar, via förarbetena: "En alltför vid definition av begreppet tilläggsförsäkring riskerar --- att leda till gränsdragningsproblem och tolkningssvårigheter kring vad som ingår i begreppet tilläggsförsäkring, och i förlängningen vad som kan inrymmas i begreppet tjänstepensionsförsäkring. För att undvika sådana bör det krävas att en försäkring, för att kunna utgöra en tilläggsförsäkring, är kopplad till en person. Det bör alltså krävas att en tilläggsförsäkring är en försäkring där försäkringsfallets inträffande är beroende av en eller flera personers liv, hälsa, ålder, graviditet, arbetsförmåga, arbetslöshet eller annan liknande omständighet" (a. prop. s. 198).

I rubricerad promemoria från Finansdepartementet uttalas också följande på s. 41: "En gemensam egenskap är att tilläggsförsäkringar i allmänhet *inte innehåller den sparande-komponent* som ingår i en konventionell livförsäkring. Det är i stället fråga om en försäkring som skydd mot en viss risk, dvs. ersättning om en viss oväntad händelse inträffar såsom sjukdom eller olycksfall"

Frågan kan alltså ställas igen: Avser regeringen att genom förarbetena införa ytterligare rekvisit för vad som ska kunna utgöra tjänstepensionsförsäkring?

Sammanfattning och konsekvenser

Regeringen synes alltså vara av uppfattningen att följande kriterier krävs för att en försäkring ska kunna meddelas av ett tjänstepensionsföretag, utan att det framgår av lagen:

- premierna för försäkringen ska helt eller delvis betalas av arbetsgivaren – i vart fall såvitt gäller frivilligt tecknad tjänstepensionsförsäkring som överlåts på arbetstagararen, och
- en tilläggsförsäkring måste vara kopplad till en person samt ska utgöra en riskförsäkring som inte innehåller någon sparandekomponent.

Om dessa krav skulle gälla innebär det hinder för ett tjänstepensionsföretag att meddela ett stort antal försäkringsprodukter som i och för sig rymms inom legaldefinitionen.

Vi kan nämna grupppersonförsäkring som exempel: *Obligatorisk* grupppersonförsäkring tecknas och betalas av en gruppföreträdare, som ofta är en arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation. *Frivillig* grupppersonförsäkring tecknas och betalas däremot av gruppmedlemmarna, som normalt utgörs av just anställda eller medlemmar i ett fackförbund. Både obligatorisk och frivillig

— ADVOKATFIRMA —

DAHLGREN & PARTNERS

PENSION, FÖRSÄKRING & ARBETSRÄTT

gruppförsäkring upphandlas normalt av arbetsgivare eller organisationer för att kunna erbjuda anställda och medlemmar ett prisvärt försäkringspaket. Kopplingen till anställningen eller medlemskapet är i dessa fall mycket tydlig. Ett krav på att *arbetsgivare måste betala premierna* för att produkten ska anses utgöra tjänstepensionsförsäkring skulle medföra att ett *tjänstepensionsföretag kan tillhandahålla arbetsgivare obligatorisk men inte frivillig gruppförsäkring*. Det skulle också medföra att ett tjänstepensionsföretag inte alls kan tillhandahålla obligatorisk gruppförsäkring till arbetstagarorganisation. Vidare skulle inte heller ett tjänstepensionsföretag kunna meddela individuellt tecknade produkter som sjukvårdsförsäkring, vilka kanske upphandlats av en arbetsgivare för samtliga sina anställda, vilket ofta innebär att försäkringsföretaget kan ta lägre premie per person, men de anställda själva väljer om de vill teckna och betala för en sådan försäkring.

På vilka grunder skulle den svenska marknaden för gruppförsäkring och sjukvårdsförsäkring, och troligen även marknaden för många andra försäkringsprodukter på detta sätt delas upp mellan försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag – endast baserat på vem som erlägger premien?

När det sedan gäller kravet på att en tilläggsförsäkring ska vara kopplad till en person samt att tilläggsförsäkring ska avse riskskydd och inte innehålla sparkomponent behöver väl både klargöras om det med "person" därmed ska förstås en "fysisk person" samt även *varför* en tilläggsförsäkring inte skulle kunna få utgöras av ett sparandemoment?

Det kan i sammanhanget med fördel jämföras med *direktivets lydelse* där det inte finns något krav på att arbetsgivare står för kostnaden för pensionsförmånen eller att tilläggsförsäkring har koppling till en fysisk person (även om det senare möjligen kan anses framgå indirekt).

Dahlgren & Partners ifrågasätter lagstiftning via förarbeten och menar att *om* det ska finnas krav på att en tilläggsförsäkring måste vara kopplad till en person samt endast får innehålla riskmoment och inget sparande, då måste detta också framgå av TPL. På motsvarande sätt gäller att *om* det ska finnas ett krav på att premier för tjänstepensionsförsäkring måste betalas helt eller delvis av en arbetsgivare för att försäkringsprodukten i fråga ska kunna meddelas som tjänstepensionsförsäkring, då måste detta också framgå av TPL. Det kan också noteras att det senare kravet innebär en direkt motsättning till möjligheten att meddela tjänstepensionsförsäkring till egenföretagare, om inte undantag ska gälla för endast dessa fall.

Regeringen behöver komma med ett klargörande i dessa frågor.

Stockholm den 3 juni 2020

Magnus Dahlgren
Advokat

Isabella Hugosson
Advokat